

Οι Άγγελοι στην εικονογραφία της Κοιμήσεως της Θεοτόκου

/ Παιδεία και Πολιτισμός

Οι Άγγελοι στην [Αγία Γραφή](#), την Πατερική παράδοση, και την Υμνογραφία της Εκκλησίας έχουν διαφόρους ρόλους, είναι πανταχού παρόντες και λειτουργούν τα μυστήρια του Θεού. Η απεικόνιση των Αγγέλων είναι προνόμιο της Χριστιανικής Τέχνης η οποία μετά την εικονομαχία τους απεικόνισε με συγκεκριμένους ρόλους. Από τον 4ο αι. εικονίζονται άπτεροι και από την εποχή του Ιουστινιανού με τα αυτοκρατορικά διάσημα.

- Γράφει η Κλεοπάτρα Χατζηλία, Ιστορικός Πολιτισμού

Ειδικότερα ο ρόλος των Αγγέλων στην υμνογραφία και εικονογραφία της εορτής της Κοιμήσεως είναι δοξαστικός. Είναι η τιμητική φρουρά του Χριστού και εικονίζονται μέσα στη φωτεινή δόξα που τον περιβάλλει. Εικονίζονται ως

ψυχοπομποί, είτε πετώντας προς τον Χριστό με καλυμμένα χέρια για να παραλάβουν από τα χέρια του Χριστού την τιμία ψυχή της Παναγίας και να τη μεταφέρουν στους ουρανούς, είτε στεκόμενοι δίπλα Του, διάκονοι με λαμπάδες. Άλλοτε δε εικονίζονται ως τιμωροί του ασεβούς Ιεφωνίου και άλλοτε ανοίγοντας τις πύλες του ουρανού, για να εισέλθει η Παναγία. Επίσης εικονίζονται ως συνοδεία και οδηγοί των Αποστόλων που έρχονται με τα ουράνια οχήματά τους, τα σύννεφα, από τα πέρατα της οικουμένης, για να κηδεύσουν την Παναγία.

Στην ιστορία της εικονογράφησης της Κοιμήσεως η πιο παλιά σύνθεση είναι αυτή της Μονής Δαφνίου, του Οσίου Λουκά και της Μονής της Χώρας η οποία διακρίνεται για το ιδιαίτερα κλασικό της ύφος. Αργότερα μετά τον 13ο αι. στη λιτή απεικόνιση της Κοιμήσεως εμφανίζεται πλήθος Αγγέλων που ανεβοκατεβαίνει από τις ανοικτές θύρες του ουρανού ή συνοδεύει την Παναγία στην ουράνια κατοικία Της.

Η υμνογραφία της εορτής ενέπνευσε την εικονογράφιση του πλήθους των Αγγέλων να ανοίγει τις ουράνιες πύλες και να προτρέπει μυστικώς: «ὑπερθεν αι Πανάγαι και Πρεσβύταται των Αγγέλων Δυνάμεις, το θαύμα εκπληττόμεναι κεκυφίωιαι αλλήλαις έλεγον, Άρατε υμών τας πύλας και υποδέξασθαι την τεκούσαν του ουρανού και γής ποιητήν...» (Δοξαστικό Αποστίχων Εσπερινού).

Συνοπτικώς μπορούμε να πούμε ο,τι ο ρόλος των Αγγέλων στην εικονογραφία πολλαπλασιάζεται χρόνο με το χρόνο. Είναι αγγελιοφόροι και διάκονοι του θείου θελήματος, τιμητική φρουρά του Χριστού, ψυχοπομποί, τιμωροί του ασεβούς Ιεφωνία, τιμητική φρουρά και συνοδός της Παναγίας που υποδέχεται και επευφημεί όπως ο λαός υποδέχεται τον τροπαιούχο αυτοκράτορα κατά την ώρα της θριαμβευτικής εισόδου του στην Πόλη.

Σε όλες τις παραστάσεις των αγγέλων δίπλα στην Παναγία, κυριαρχεί η αυτοκρατορική εικονογραφία και ο ρόλος τους είναι η τιμητική φρούρηση και προσκύνηση της Μόνης Αυγούστας και του καθημένου στη μητρική καθέδρα σαρκωμένου Λόγου.

Πηγή: pemptousia.gr